

3

Vragenuur

Vragen van het lid Schouten aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over **het bericht dat een op de zeven Nederlanders betaalproblemen heeft**.

Mevrouw **Schouten** (ChristenUnie):

Voorzitter. Afgelopen week verscheen het rapport Zo betaalt Nederland 2012. Het rapport gaat over vorig jaar. In dit rapport staan cijfers die wij allang kennen, maar die hierin worden bevestigd. Namelijk, dat 14% van de Nederlandse consumenten betalingsproblemen heeft, waarvan 3% zelfs ernstig. De schuldenproblematiek is hardnekkig. Wij zijn er al lang mee bezig om te bekijken hoe wij dit kunnen oplossen. Eenmaal in de schulden, wordt de situatie vaak alleen maar slechter. Dit heeft ook grote sociale consequenties.

Sinds 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening van kracht. Gemeenten moeten krachtens deze wet verantwoordelijkheid nemen om de schuldenproblematiek te voorkomen en aan te pakken. Wij zijn nu al even op weg om te kijken of dit werkt, maar wij krijgen diverse signalen dat gemeenten daar toch grote problemen mee hebben. De staatssecretaris heeft aan de Kamer geschreven dat zij zich afvraagt of de gemeenten wel in voldoende mate beschikken over een adequaat instrumentarium. Herkent de staatssecretaris de cijfers die in dit rapport naar voren komen? Herkent zij ook de signalen vanuit de gemeenten dat zij grote problemen hebben om deze schuldenkwestie goed aan te pakken? Als de staatssecretaris in gesprek gaat met de gemeenten, is zij dan van plan te bekijken of zij bijvoorbeeld vrijwillige schuldtrajecten als SchuldHulpMaatje wil promotoren? Als je daarin een euro investeert, betaalt die zich drie keer terug, blijkt uit onderzoek van Regioplan. Is ze ook van plan te bekijken of de wet mogelijkheden gaat bieden voor zzp'ers die hier niet onder vallen en die steeds meer in problemen komen? De gemeenten zitten nu nog met gebonden handen.

Staatssecretaris **Klijnsma**:

In de brief van 2 april heb ik de Kamer geïnformeerd over dit grote probleem. Ik herken wat mevrouw Schouten naar voren brengt. Het is echt zaak samen met de gemeenten die schuldhulpverlening verder gestalte te geven. Het kabinet heeft middelen beschikbaar gesteld voor 2014 en 2015 en verder om op de armoedebestrijding extra inzet te plegen. Het gaat om 80 miljoen voor 2014 en 100 miljoen voor 2015 en verder. Wij zullen dit ook samen met de gemeenten inzetten. Mevrouw Schouten stelt mij de concrete vraag wat ik van vrijwillige schuldhulpverlening vind. Iedereen die mij een beetje kent, weet dat ik dat een heel warm hart toedraag. Ik zie dat die maatjesprojecten er echt toe doen. Het helpt enorm als je een kompaan hebt als je in de schulden verzeild bent geraakt. Ik vind dat uitstekend en promoot dit ook bij gemeenten. Hoe zit het met zzp'ers? Ook zzp'ers moeten in de huidige situatie aankloppen bij de schuldhulpverlening. Ik zal er

nog eens nauwgezet naar kijken, want ik weet dat dit een punt van aandacht is.

Mevrouw **Schouten** (ChristenUnie):

Het gaat er natuurlijk niet alleen om, iets een warm hart toe te dragen. Het gaat er ook om dat het mogelijk wordt gemaakt. Met name ten aanzien van de schuldhulpmaatjes is dat nu een probleem. Zij geven aan dat zij weinig middelen en mogelijkheden hebben om hun werk te kunnen doen, terwijl bekend is dat het drie keer uitbetaalt als er in hen wordt geïnvesteerd.

Ik dank de staatssecretaris voor de toezegging over de zzp'ers. Ik denk dat het van groot belang is dat wij hen beter in de wet verankeren. Ik wacht de initiatieven van de staatssecretaris op dat punt af.

Uit het onderzoek blijkt verder dat het grootste probleem in wording met name de jongeren betreft. Wij zien een verdubbeling van het aantal vorderingen op jongeren tot 21 jaar. Dat is heel problematisch, want als je eenmaal jong in de schulden belandt, wordt het steeds moeilijker om daar uit te komen. De consequenties voor de rest van je loopbaan worden dan steeds groter. Hoe duidt de staatssecretaris in dat licht de plannen van het eigen kabinet om een sociaal leenstelsel in te voeren, waarbij er voor de jongeren een kleine € 15.000 aan schulden extra bij zal komen? Het moet deze staatssecretaris, die verantwoordelijk is voor de schuldenproblematiek, toch pijn in het hart doen als zij dit soort initiatieven vanuit het eigen kabinet hoort? Kan de staatssecretaris op dat punt ingaan, ook in het licht van het voorkomen van schulden bij jongeren?

Staatssecretaris **Klijnsma**:

Nog even over de zzp'ers: zij mogen nu wel worden geholpen door gemeenten, maar het gebeurt mondjesmaat. De wet verbiedt het niet, maar ik zal in de verzamelbrief aan de gemeenten hieraan nog eens aandacht besteden. Wat de jongeren betreft: wij zijn daar natuurlijk zeer doen-de mee. Zo is er het project Wijzer in geldzaken, waarvan Koningin Máxima nu erevoorzitter is. Met dat project Wijzer in geldzaken kunnen zowel op de basisschool als op de middelbare school jongeren budgettraining krijgen.

Mevrouw Schouten vroeg mij wat ik vind van het sociaal leenstelsel, maar dat zijn appels en peren, in die zin dat het sociaal leenstelsel erop gericht is dat men na verloop van tijd de lening terugbetaalt. Dat neemt echter niet weg dat je daarnaast enorm op je budget moet letten. Mevrouw Schouten heeft een punt dat veel jonge mensen nu ook in de schulden raken of al zijn. Dat moeten wij voorkomen. Daarom is het zo wezenlijk dat wij ook op school het een en ander daaraan doen, maar ouders zijn hierin ook aan zet.

Mevrouw **Schouten** (ChristenUnie):

Het is een beetje dweilen met kraan open bij deze staatssecretaris, want aan de ene kant geeft zij allerlei budgetvoorlichting aan jongeren en tegelijkertijd dwingt zij hen om heel veel schulden te gaan maken als zij straks een opleiding willen gaan volgen, als zij die al gaan volgen en niet worden afgeschrikt door de hoge schulden. De discussie daarover zullen wij nog voeren met de minister van OCW. Mijn laatste vraag is deze. Er is hier in de Kamer een breed moratorium aangenomen op de schuldenregelingen. De desbetreffende motie is in 2012 aangenomen, maar nog steeds niet uitgevoerd. Wanneer kunnen wij de uitvoering van die motie verwachten?

Klijnsma

Staatssecretaris Klijnsma:

Wat het moratorium betreft: ik heb de Kamer beloofd dat ik voor de zomer de Kamer wederom bijpraat over de armoedebestrijding en de schuldhulpverlening. Dan zal ik ook vertellen wat de stand van zaken is bij de uitvoering van de motie. Mevrouw Schouten weet dat het moratorium een zeer ingewikkeld fenomeen is. De stand van zaken zal ik dan echter melden. Wat het sociaal leenstelsel betreft: het is eigenlijk hetzelfde als dat je tegen mensen die een huis kopen en een hypotheek nemen zou zeggen dat ze zich eigenlijk niet in die schuld zouden moeten willen storten, terwijl dat natuurlijk appels en peren zijn. Mensen hebben een hypotheek, maar hoeven zich daarnaast niet enorm in de schulden te storten.

Mevrouw Van Toorenburg (CDA):

Afgelopen vrijdag hadden wij een mooi werkbezoek in Utrecht over speciale projecten voor jongeren. De jongerenwerkers daar vertelden ons dat zij vaak van mbo-opleidingen of andere opleidingen te horen krijgen dat zij geen zin hebben in jongeren die een schuld hebben, omdat zij bang zijn dat ze snel uitvallen op school. Dat is niet goed voor hun cijfers. Kan de staatssecretaris ons toezeggen dat zij dit punt eens bekijkt, ook met haar collega's, en de Kamer daarover bericht? Ik vond het namelijk een zorgwekkend signaal. Het kan toch niet zo zijn dat jongeren geen opleiding krijgen omdat zij al eerder problemen hadden? Zo krijgen wij ze er immers nooit uit.

Staatssecretaris Klijnsma:

Dat is een signaal dat ik serieus zal beetpakken. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat jonge mensen niet naar een mbo-opleiding kunnen omdat zij schulden hebben. Hieruit blijkt ook dat je juist in het onderwijs jongeren – het is ook een verantwoordelijkheid van de ouders, zo blijf ik onderstrepen, en van de jongeren zelf – die rugzak over budgetteren moet meegeven. Hier zou geen sprake van mogen zijn, als ik mij zo mag uitdrukken.

De heer Kuzu (PvdA):

Voorzitter. Het rapport viel ons ook op. Daarom dank aan mevrouw Schouten voor het stellen van deze vragen. Ons viel op dat de betaalproblemen ten opzichte van vorig jaar gelijk zijn gebleven, maar dat met name hogere inkomensgroepen slechter zijn gaan betalen. Wij hebben daar twee vragen over. De staatssecretaris sprak net over budgettraining, die ook in het rapport wordt geadviseerd. Een van de kerndoelen in het voortgezet onderwijs is dat de leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van consumeren en budgetteren. De staatssecretaris stelde dat er een project is, Wijzer in geldzaken. Acht de staatssecretaris dat voldoende? Wordt die cursus op alle scholen gegeven?

Staatssecretaris Klijnsma:

Het project Wijzer in geldzaken heeft veel verschillende onderdelen, waaronder de Week van het geld. Heel veel basisscholen doen daaraan mee. Je ziet dat op basis daarvan jonge kinderen leren om met geld om te gaan en leren budgetteren. Ik vind dat een groot goed en daar blijven wij op inzetten.

De heer Roemer (SP):

Voorzitter. Ik luister met stijgende verbazing naar de antwoorden van deze bewindspersoon uit sociaaldemocratische hoek. Je moet vooral niet te veel in de schulden komen door studeren. Dat komt wel heel erg naar boven drijven. Wat jongeren bovendien vooral moeten gaan doen, is leren budgetteren. Dat is compleet om het hele probleem heen draaien! Heel veel mensen hebben inmiddels een enorm probleem om hun rekeningen betaald te krijgen door de dalende koopkracht en door onbetaalbare zorg. Zij krijgen gewoon hun rekeningen niet meer betaald. Is nu werkelijk het antwoord van het kabinet dat mensen, ook jongeren, maar moeten leren budgetteren? Is dat het antwoord op het grote crisisprobleem dat wij hebben dat mensen gewoon geen dubbeltje meer over hebben om hun rekeningen te betalen?

Staatssecretaris Klijnsma:

Ik antwoord natuurlijk heel ordentelijk op de vragen van de vragenstellers, die mij heel specifiek vragen wat het kabinet doet ten aanzien van jongeren en schulden. Het is belangrijk dat je wat betreft jongeren een hoop doet in de preventie. Ik moet constateren dat te veel jonge mensen in de schulden raken doordat zij te weinig inzicht hebben in hoe zij met hun portemonnee kunnen omgaan. Dat was het antwoord dat ik op de vragen gaf.

Als de heer Roemer mij echter vraagt hoe de situatie rond schulden in Nederland is, zeg ik dat dit echt een punt van aandacht is. En dan druk ik mij eufemistisch uit. Er zijn inderdaad veel mensen die in de schulden zijn geraakt. Het kabinet doet er alles aan om daar een oplossing voor te bieden. Anders dan op heel veel andere portefeuilles, is er juist voor de armoedebestrijding extra geld. In deze tijden is dat toch een behoorlijke slok op een borrel, kan ik de heer Roemer verzekeren. Het kabinet vindt het verschrikkelijk als mensen in schulden terechtkomen, en wil voorkomen dat het zo ver komt. Een van de dingen die wij aan het doen zijn, is ervoor zorgen dat als mensen hun zorgpremie niet betalen, wij hen al na twee maanden helpen om weer op verhaal te komen. Dat is echt een mooi project in Amsterdam. Ik denk dat de heer Roemer daar ook het zijne van weet.

De voorzitter:

Dank voor uw komst naar de Kamer, staatssecretaris.